

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ Τ **Ε** **Ε** κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 22035/05)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

6 Νοεμβρίου 2008

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

-Ακριβές αντίγραφο.

Στρασβούργο, 06.11.2008

(υπογραφή)

S. NIELSEN – Γραμματέας Τμήματος

Στην υπόθεση Τ **Ε **Ε** κατά Ελλάδας,**

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα),
συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Χρήστο Ροζάκη,

Khanlar Hajiyev,

Dean Spielmann,

5. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1977 και κρατείται επί του παρόντος στις φυλακές Πατρών.

6. Στις 26 Ιουλίου 2003, ο προσφεύγων συνελήφθη γιατί εισήγαγε από τη Βουλγαρία και επιχείρησε να πωλήσει στην Ελλάδα ναρκωτικές ουσίες. Στις 27 Ιουλίου 2003, ποινικές διώξεις ασκήθηκαν σε βάρος του προσφεύγοντος και τεσσάρων άλλων ατόμων.

7. Μετά το πέρας της ανάκρισης, ο προσφεύγων παραπέμφθηκε, στις 13 Φεβρουαρίου 2004, ενώπιον του Κακουργοδικείου Θεσσαλονίκης. Η συζήτηση έλαβε χώρα στις 21 Ιουνίου 2004.

8. Στις 22 Ιουνίου 2004, το κακουργοδικείο επέβαλε στον προσφεύγοντα ποινή κάθειρξης δώδεκα ετών για ηθική αυτουργία και εμπορία ναρκωτικών (απόφαση αριθ. 747/2004). Αποφάνθηκε, επιπλέον, ότι λόγω της επικινδυνότητας του προσφεύγοντος, οποιαδήποτε έφεση ασκείτο απ'αυτόν δε θα έπρεπε να έχει ανασταλτική ισχύ.

9. Στις 19 Οκτωβρίου 2005 και στις 16 Νοεμβρίου 2006, το εφετείο Θεσσαλονίκης απέρριψε δύο αιτήσεις του προσφεύγοντος για αναστολή της εκτέλεσης της ποινής (αποφάσεις αριθ. 933/2005 και 1340/2006), για τον λόγο ότι στην περίπτωση του δε συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος για να διαταχθεί αναστολή.

10. Η συζήτηση της έφεσής του ενώπιον του εφετείου, ως προς την ουσία της υπόθεσης, ορίστηκε για τις 17 Ιανουαρίου 2008. Οι διάδικοι δεν προσκόμισαν άλλες πληροφορίες για τη διαδικασία αυτή.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως.»

12. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή και υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας δεν ήταν παράλογη. Καταρχήν, υποστηρίζει ότι η διαδικασία της ανάκρισης διήρκεσε ένα έτος, δέκα μήνες και δεκαεπτά ημέρες (από τις 27 Ιουλίου 2003 έως τις 13 Ιουνίου 2005, ημερομηνία κατάθεσης της προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου). Η μεταγενέστερη περίοδος δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο κατά την εκτίμησή του, διότι αποτελεί τμήμα ενός ανεξάρτητου σταδίου της διαδικασίας ενώπιον του εφετείου, η οποία δεν έχει περατωθεί ακόμη και για την οποία ο προσφεύγων μπορεί να παραπονεθεί ενώπιον του εφετείου. Αν, εντούτοις, η περίοδος αυτή ληφθεί υπόψη, το διάστημα δεν είναι παράλογο δεδομένης της σοβαρότητας των υποθέσεων που εξετάζει το κακουργοδικείο, το οποίο περιορίζει σε οκτώ τις υποθέσεις που εκδικάζει σε δεύτερο βαθμό ανά δικάσιμο (άρθρο 45 του εσωτερικού Κανονισμού του εφετείου Θεσσαλονίκης).

13. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η υπόθεσή του δεν ήταν πολύπλοκη και ότι η υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας οφείλεται στην πρακτική των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων, η οποία συνίσταται στον ορισμό δικασίμων σε πολύ μακρινές ημερομηνίες λόγω, αφενός, του μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων και, αφετέρου, της ουσιαστικής αδυναμίας εκδίκασης περισσότερων υποθέσεων ανά δικάσιμο.

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

15. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η διαδικασία άρχισε στις 27 Ιουλίου 2003, με την άσκηση ποινικών διώξεων σε βάρος του προσφεύγοντος. Η ημερομηνία περάτωσής της δε διευκρινίστηκε από τους διαδίκους. Ήταν ακόμα εκκρεμής ενώπιον του εφετείου Θεσσαλονίκης στις 17 Ιανουαρίου 2008, προβλεπόμενη

ημερομηνία για τη συζήτηση. Διήρκεσε επομένως το λιγότερο τέσσερα έτη, πέντε μήνες και είκοσι ημέρες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας. Το Δικαστήριο δε διαθέτει πιο πρόσφατες πληροφορίες επί της διαδικασίας αλλά, αν υποτεθεί ότι η διαδικασία είναι ακόμα σε εξέλιξη, αυτή έχει διαρκέσει έως σήμερα περισσότερο από πέντε έτη και δύο μήνες.

16. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μίας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία του, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

17. Το Δικαστήριο σημειώνει, όπως ο προσφεύγων και η Κυβέρνηση, ότι η υπόθεση δεν παρουσίαζε καμία πολυπλοκότητα. Αν και η καταδικαστική απόφαση του κακουργοδικείου εκδόθηκε πολύ γρήγορα, ήτοι εντός τεσσάρων μηνών από την παραπομπή του προσφεύγοντος σε δίκη, η έφεσή του παρέμεινε εκκρεμής ενώπιον του εφετείου για μία περίοδο τριών ετών και άνω των έξι μηνών, κάτι που είναι παράλογο όταν πρόκειται ειδικότερα για μία ποινική υπόθεση.

18. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι η Κυβέρνηση δεν προβάλλει κανένα στοιχείο για να αιτιολογήσει την καθυστέρηση αυτή και παραπέμπει στο άρθρο 65 του εσωτερικού Κανονισμού του εφετείου Θεσσαλονίκης, το οποίο περιορίζει σε οκτώ τον αριθμό των υποθέσεων που μπορούν να εξετασθούν ανά δικάσιμο. Ωστόσο, μία παρόμοια αιτιολογία η οποία έλκεται, όπως είναι εμφανές, από την έλλειψη επαρκών μέσων ώστε να καθίσταται εφικτή η εξέταση μεγαλύτερου αριθμού υποθέσεων, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να μην τηρούνται οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 6.

19. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει ότι το Κράτος είναι υπεύθυνο για την οργάνωση και διάρθρωση του δικαστικού συστήματός του προκειμένου να συμμορφώνεται προς την απαίτηση της λογικής προθεσμίας. Ο τρόπος με τον οποίο θα ενεργήσει –είτε επιβάλλοντας προθεσμίες, οδηγίες ή χρησιμοποιώντας οποιαδήποτε άλλη μέθοδο- υπόκειται στην ευχέρειά του. Όταν ένα Κράτος επιτρέπει οι διαδικασίες να υπερβαίνουν τη «λογική προθεσμία» που προβλέπει το άρθρο 6 χωρίς να παρεμβαίνει για να τις συντομεύσει, είναι υπαίτιο για

την καθυστέρηση που προκύπτει (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Blake κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 68890/01, § 45, 26 Σεπτεμβρίου 2006).

20. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

21. Ο προσφεύγων παραπονείται ομοίως για το γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα δικαστήριο στο οποίο να μπορεί κανείς να απευθυνθεί για να παραπονεθεί για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Επί του παραδεκτού

22. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

23. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι εφόσον δεν υπήρξε εν προκειμένω παραβίαση του άρθρου 6 § 1, δε συντρέχει λόγος να εξεταστεί η υπόθεση υπό το πρίσμα του άρθρου 13.

24. Ο προσφεύγων υπογραμμίζει ότι η Κυβέρνηση επιχειρεί να καλύψει την ανυπαρξία πραγματικής προσφυγής, αναφερόμενη στις αιτήσεις του προσφεύγοντος που στόχευαν στην αναστολή εκτέλεσης της ποινής και είχαν κατατεθεί ενώπιον του εφετείου Θεσσαλονίκης. Εν τούτοις, οι αιτήσεις αυτές δεν αφορούσαν τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά την ουσία της υπόθεσης.

25. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μία πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικού δικαστηρίου που να επιτρέπει την προσφυγή κατά της

παραβίασης της υποχρέωσης, η οποία επιβάλλεται από το άρθρο 6 § 1, να εκδικάζονται οι υποθέσεις μέσα σε λογική προθεσμία (βλέπε *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], no. 30210/96, § 156, CEDH 2000-XI).

26. Επιπλέον, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους μία πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για τη διάρκεια μιας διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδας*, αριθ. 53401/99, §§ 29-30, 10 Απριλίου 2003 και *Αγγελόπουλος κατά Ελλάδας*, αριθ. 43848/02, §§ 21-25, 9 Ιουνίου 2005). Το Δικαστήριο δε διακρίνει εν προκειμένω κανένα λόγο για να παρακάμψει την νομολογία αυτή, πολύ περισσότερο αφού η Κυβέρνηση δεν αποδεικνύει ότι η ελληνική έννομη τάξη έχει αποκτήσει εν τω μεταξύ μία τέτοια προσφυγή.

27. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι εν προκειμένω υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο μιας προσφυγής που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να επιτύχει την κύρωση του δικαιώματός του να δικαστεί η υπόθεσή του μέσα σε λογική προθεσμία, με την έννοια του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

28. Ο προσφεύγων παραπονεύεται ομοίως, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 § 1, ότι στις 19 Οκτωβρίου 2005, το εφετείο Θεσσαλονίκης απέρριψε την αίτησή του για αναστολή εκτέλεσης της απόφασης αριθ. 747/2004.

Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, αφήνοντας κατά μέρος το γεγονός ότι το άρθρο 6 δεν έχει καταρχήν εφαρμογή σε διαδικασίες που σχετίζονται με τους τρόπους εκτέλεσης μίας ποινής (βλέπε, *mutatis mutandis*, *Aldrian κατά Αυστρίας*, αριθ. 16266/90, απόφαση της Επιτροπής της 7 Μαΐου 1990, *Grava κατά Ιταλίας*, αριθ. 43522/98, απόφαση της 10 Ιουλίου 1993), ο προσφεύγων δεν παρέχει καμία διευκρίνιση ως προς την αιτίαση αυτή, η οποία ουδόλως τεκμηριώνεται. Το Δικαστήριο σημειώνει, επιπλέον, ότι το εφετείο απέρριψε τις αιτήσεις για τον λόγο ότι στην περίπτωση του προσφεύγοντος δε συνέτρεχαν οι απαιτούμενες από το νόμο προϋποθέσεις για τη χορήγηση αναστολής.

29. Έπεται ότι το τμήμα αυτό της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμο, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

IV. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

30. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

31. Για υλική ζημία, ο προσφεύγων αξιώνει 42.000 ευρώ, ποσό το οποίο αντιστοιχεί στα χρήματα που θα εισέπραττε ως εργάτης γης αν είχε εργαστεί από τον Ιούλιο του 2004 έως τον Ιανουάριο του 2007. Προσθέτει ότι η υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του εφετείου εμπόδισε την εκδίκαση της υπόθεσής του και του στέρησε την πιθανότητα να αθωωθεί σε δεύτερο βαθμό.

32. Η Κυβέρνηση θεωρεί μη αιτιολογημένη και αυθαίρετη την αξίωση του προσφεύγοντος. Υπογραμμίζει ότι η διαδικασία δεν έχει ακόμα περατωθεί και, σε περίπτωση που ο προσφεύγων αθωωθεί, μπορεί να λάβει αποζημίωση στη βάση των άρθρων 533-545 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

33. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης στην οποία καταλήγει απορρέει από την παραγνώριση του δικαιώματος του προσφεύγοντος να δικασθεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διαπιστώνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας μπορεί να υπέστη ο προσφεύγων.

34. Για ηθική βλάβη, ο προσφεύγων αξιώνει το ποσό των 40.000 ευρώ.

35. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

36. Το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41 της

Σύμβασης, του επιδικάζει 6.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

37. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων, ο οποίος έλαβε δικαστική αρωγή ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν προβάλλει καμία πρόσθετη αξίωση. Δεν του επιδικάζει επομένως κανένα ποσό για την αιτία αυτή.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

38. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβαση σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας και από το άρθρο 13 της Σύμβασης και *απαράδεκτη* κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 6.000 (έξι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το

επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. Απορρίπτει το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6 Νοεμβρίου 2008 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου
εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2008.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος